

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 21 stycznia 2016 r. *

Odwołanie — Artykuł 81 WE — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Hiszpański rynek bitumu do nawierzchni drogowych — Podział rynku i uzgadnianie cen — Przewlekłość postępowania przed Sądem — Artykuł 261 TFUE — Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 — Artykuł 31 — Nieograniczone prawo orzekania — Artykuł 264 TFUE — Stwierdzenie nieważności decyzji Komisji w całości lub w części

W sprawie C-603/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 22 listopada 2013 r.,

Galp Energía España SA, z siedzibą w Alcobendas (Hiszpania),

Petróleos de Portugalia (Petrogal) SA, z siedzibą w Lizbonie (Portugalia),

Galp Energía, SGPS SA, z siedzibą w Lizbonie,

reprezentowane przez M. Slotbooma, advocaat i G. Gentila Anastácia, advogado,

wnoszące odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez C. Urracę Caviedesa i F. Castilla de la Torrego, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez J. Rivasa Andrésa, avocat, i G. Eclair-Heath, solicitor,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes czwartej izby, pełniący obowiązki prezesa piątej izby, K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki prezesa piątej izby, D. Šváby (sprawozdawca), A. Rosas i C. Vajda, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 15 kwietnia 2015 r.,

* Język postępowania: angielski.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2015 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 GALP Energía España SA (zwana dalej „GALP Energía España” lub „spółką GALP Energía España”), Petróleos de Portugal (Petrogal) SA (zwana dalej „Petróleos de Portugal” lub „spółką Petróleos de Portugal”) i GALP Energía, SGPS SA (zwana dalej „GALP Energía SGPS” lub „spółką GALP Energía SGPS”) (zwane dalej łącznie „wnoszącymi odwołanie”) żądają w swym odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 16 września 2013 r., Galp Energia España i in./Komisja (T-462/07, EU:T:2013:459, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”), w którym Sąd z jednej strony stwierdził częściową nieważność decyzji Komisji C(2007) 4441 wersja ostateczna z dnia 3 października 2007 r. w sprawie postępowania na podstawie art. 81 WE, obecnie art. 101 TFUE [sprawa COMP/38.710 – Bitum (Hiszpania)] (zwanej dalej „sporną decyzją”), i obniżył kwotę nałożonej na nie grzywny, a z drugiej strony oddalił skargę w pozostałym zakresie.

Ramy prawne

- 2 Artykuł 31 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 TFUE] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1) przewiduje:

„Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczoną jurysdykcję do rozpatrywania odwołań od decyzji, w których Komisja nałożyła grzywnę lub okresową karę pieniężną. Trybunał Sprawiedliwości może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną”.

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 3 Okoliczności powstania sporu, które zostały przedstawione w pkt 1–85 zaskarżonego wyroku, można streścić w następujący sposób do celów niniejszego postępowania.
- 4 Produktem, którego dotyczy naruszenie, jest bitum penetrujący – bitum, który nie był przedmiotem żadnego przetworzenia – stosowany do budowy i utrzymania dróg.
- 5 Hiszpański rynek bitumu liczy z jednej strony trzech producentów – grupy Repsol, CEP-SA-PROAS i BP, a z drugiej strony importerów, do których zaliczają się grupy Nynäs i grupa utworzona przez wnoszące odwołanie.
- 6 Od 1990 do 2003 r. aktywa spółki Galp Energía España, dawniej Petrogal Española SA, były w 89,29% w posiadaniu spółki Petróleos de Portugal, a w 10,71% – Tagus RE, towarzystwa ubezpieczeniowego kontrolowanego z kolei w 98% przez Petróleos de Portugal. Od roku 2003 Galp Energía España jest całkowicie zależną spółką spółki Petróleos de Portugal. Petróleos de Portugal jest z kolei spółką zależną, w której 100% kapitału posiada od dnia 22 kwietnia 1999 r. Galp Energía SGPS.
- 7 Galp Energía España prowadzi działalność w zakresie sprzedaży i wprowadzania do obrotu bitumu w Hiszpanii. Obroty spółki Galp Energía España związane z bitumem sprzedawanym stronom niepowiązanym w Hiszpanii wyniosły 13 000 000 EUR w 2001 r., ostatnim pełnym roku naruszenia, to jest 4,54% rynku właściwego. Skonsolidowany całkowity obrót spółki Galp Energía SGPS stanowił 12 576 000 000 EUR w 2006 r.

- 8 W następstwie złożenia przez grupę BP w dniu 20 czerwca 2002 r. wniosku o zwolnienie z grzywny na podstawie obwieszczenia [komunikatu] Komisji w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. 2002, C 45, s. 3) przeprowadzono, w dniach 1 i 2 października 2002 r., kontrole w lokalach grup Repsol, PROAS, BP, Nynäs i w grupie utworzonej przez wnoszące odwołanie.
- 9 W dniu 6 lutego 2004 r. Komisja przesłała zainteresowanym przedsiębiorstwom pierwszą serię żądań informacji na podstawie art. 11 ust. 3 rozporządzenia Rady EWG nr 17, pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 1, s. 3).
- 10 Faksami, odpowiednio, z dnia 31 marca i 5 kwietnia 2004 r. Repsol i PROAS przedstawiły Komisji wniosek na podstawie komunikatu w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli, wraz z oświadczeniem przedsiębiorstwa.
- 11 Po skierowaniu czterech innych żądań informacji do zainteresowanych przedsiębiorstw Komisja formalnie wszczęła postępowanie i podała, w dniach od 24 do 28 sierpnia 2006 r., do wiadomości grup BP, do wiadomości grup Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs i grupy utworzonej przez wnoszące odwołanie uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 12 W dniu 3 października 2007 r. Komisja wydała sporną decyzję, w której wskazała, że 13 spółek, które są adresatami decyzji, uczestniczyło w szeregu porozumień i uzgodnionych praktyk we wprowadzaniu do obrotu bitumu penetrującego na terytorium hiszpańskim (z wyjątkiem Wysp Kanaryjskich), w formie porozumień w sprawie podziału rynku oraz uzgadniania cen.
- 13 Określono szereg następujących noszących znamiona naruszenia zachowań lub składników zachowań:
 - określanie kwot sprzedaży;
 - podział wielkości produktów i klientów pomiędzy wszystkich uczestników kartelu na podstawie tych kwot;
 - kontrola wprowadzania w życie podziału rynku i klientów za pomocą wymiany informacji o wielkości sprzedaży (zwana dalej „systemem nadzoru”);
 - utworzenie mechanizmu rekompensat mającego na celu wyrównanie rozbieżności zaistniałych w odniesieniu do podziału rynku i klientów (zwanego dalej „mechanizmem rekompensat”);
 - porozumienie w sprawie zmiany cen bitumu i daty stosowania nowych cen;
 - uczestnictwo w regularnych spotkaniach i utrzymywanie innego rodzaju kontaktów w celu uzgadniania powyższych ograniczeń konkurencji lub wprowadzania ich w życie w zależności od potrzeby.
- 14 Komisja uznała za udowodnione, że pracownicy spółki Galp Energía España uczestniczyli w kartelu w imieniu tejże spółki. W świetle orzecznictwa w przedmiocie domniemania wywierania przez spółkę dominującą decydującego wpływu na spółkę w pełni od niej zależną i ze względu na powiązania udziałowe spółek Galp Energía España, Petróleos de Portugal i Galp Energía SGPS Komisja stanęła na stanowisku, że Galp Energía España, Petróleos de Portugal, a także, od dnia 22 kwietnia 1999 r., Galp Energía SGPS stanowiły jedno przedsiębiorstwo dla celów zastosowania art. 81 ust. 1 WE

- 15 Komisja uznała, że oba te stwierdzone ograniczenia konkurencji, mianowicie horyzontalne porozumienia w sprawie podziału rynku oraz uzgadnianie cen, stanowiły z samej swojej natury najpoważniejsze naruszenia art. 81 WE, które zgodnie z orzecznictwem uzasadniają ich kwalifikację jako „bardzo poważnych” naruszeń wyłącznie ze względu na ich naturę, przy czym nie jest konieczne, by takie zachowanie obejmowało szczególną strefę geograficzną lub wywierało szczególny wpływ.
- 16 Komisja uznała, że nie da się zmierzyć rzeczywistego wpływu kartelu na rynek, w szczególności ze względu na niewystarczającą ilość informacji dotyczących prawdopodobnych zmian cen netto bitumu w Hiszpanii w braku porozumień. Komisja uznała, iż nie jest zobowiązana do dokładnego wykazania rzeczywistych skutków kartelu na rynku właściwym ani do jego oceny w kategoriach liczbowych, lecz uważała, że mogła poprzestać na oszacowaniach prawdopodobieństwa takiego wpływu. W każdym wypadku Komisja uznała, że porozumienia kartelu zostały wykonane i że było prawdopodobne, iż miały rzeczywiste skutki antykonkurencyjne.
- 17 Ze względu na charakter naruszenia Komisja uznała, że grupy Repsol, PROAS, BP, Nynäs i grupa utworzona przez wnoszące odwołanie popełniły bardzo poważne naruszenie art. 81 WE, i wyjaśniła, iż wniosek ten został sformułowany niezależnie od kwestii, czy kartel miał na rynek właściwy wpływ, który można zmierzyć. Komisja dodała, że uwzględnia fakt, iż zmowa dotyczyła jedynie rynku hiszpańskiego.
- 18 Komisja ustaliła „kwotę wyjściową” grzywien, jakie należy nałożyć, przy uwzględnieniu wagi naruszenia, wartości rynku właściwego szacowanego na 286 400 000 EUR w 2001 r., ostatnim pełnym roku naruszenia, oraz faktu, że naruszenie było ograniczone do sprzedaży bitumu dokonanych w jednym państwie członkowskim. Ze względu na powyższe Komisja ustaliła kwotę wyjściową grzywien na 40 000 000 EUR.
- 19 Następnie Komisja zaklasyfikowała przedsiębiorstwa będące adresatami spornej decyzji do szeregu kategorii określonych na podstawie ich względnego znaczenia na rynku właściwym w celu zastosowania zróżnicowanego traktowania, tak aby uwzględnić ich rzeczywiste możliwości gospodarcze spowodowania poważnych szkód w zakresie konkurencji. W tym celu Komisja oparła się na ich wyrażonych w wartości sprzedaży udziałach w hiszpańskim rynku bitumu penetrującego do nawierzchni drogowych w roku 2001.
- 20 Repsol i PROAS, których udziały w rynku właściwym wynosiły, odpowiednio, 34,04% i 31,67% w roku 2001, zostały zaklasyfikowane do kategorii pierwszej, BP, z udziałem w rynku wynoszącym 15,19% – do kategorii drugiej, a Nynäs oraz wnoszące odwołanie, których udziały w rynku wynosiły od 4,54% do 5,24%, do kategorii trzeciej. Na tej podstawie kwoty wyjściowe grzywien, jakie należy nałożyć, zostały dostosowane następująco:
- kategoria pierwsza, w odniesieniu do grup Repsol i PROAS: 40 000 000 [EUR];
 - kategoria druga, w odniesieniu do grupy BP: 18 000 000 [EUR];
 - kategoria trzecia, w odniesieniu do grupy Nynäs i wnoszących odwołanie: 5 500 000 [EUR].
- 21 W celu określenia kwoty grzywien na poziomie zapewniającym wystarczający skutek odstraszający Komisja uznała za właściwe, by do kwoty grzywny, jaką należy nałożyć na BP i na Repsol, zastosować mnożnik, odpowiednio, w wysokości 1,8 i 1,2, w zależności od ich całkowitych obrotów w 2006 r., ostatnim roku obrotowym poprzedzającym wydanie spornej decyzji, ale nie stosować mnożnika do kwoty grzywny, jaką należy nałożyć na grupy PROAS, Nynäs i na wnoszące odwołanie.
- 22 Po pomnożeniu kwoty wyjściowej grzywien ze względu na czas trwania naruszenia, ustalającym kwotę podstawową grzywny na 9 625 000 EUR w odniesieniu do spółek GALP Energía España oraz Petróleos de Portugal i na kwotę 7 150 000 EUR w odniesieniu do spółki GALP Energía SGPS, Komisja

stwierdziła także, że kwota grzywny, jaką należy nałożyć na Repsol i na PROAS, powinna zostać podwyższona o 30% z tytułu okoliczności obciążających, ponieważ te dwa przedsiębiorstwa były przywódcami kartelu.

- 23 Komisja porównała rolę wnoszących odwołanie z rolą przedsiębiorstw Repsol, PROAS i BP, i zbadała, czy obniżenie kwoty grzywien było uzasadnione. Komisja uznała za wskazane dokonanie rozróżnienia pomiędzy odmienną rolą odegraną przez wnoszące odwołanie z uwzględnieniem ich bardziej ograniczonego uczestnictwa w naruszeniu i zdecydowała o obniżeniu o 10% kwoty nałożonych na nie grzywien.
- 24 Od spółek Galp Energía España i Petróleos de Portugal zasądzono zatem w art. 2 sentencji spornej solidarnie zapłatę grzywny w kwocie 8 662 500 EUR, z czego do zapłaty 6 435 000 EUR była zobowiązana solidarnie spółka Galp Energía SGPS.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 25 W skardze złożonej do sekretariatu Sądu w dniu 19 grudnia 2007 r. wnoszące odwołanie wniosły o stwierdzenie nieważności spornej decyzji częściowo lub w całości oraz, tytułem żądania ewentualnego, o obniżenie nałożonej na nie kwoty grzywny.
- 26 Na poparcie skargi wnoszące odwołanie podniosły dziewięć zarzutów.
- 27 Sąd uwzględnił podniesiony przez skarżące zarzut trzeci i stwierdził nieważność art. 1 spornej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdza w nim udział spółek Galp Energía España, Petróleos de Portugal i Galp Energía SGPS w szeregu porozumień i uzgodnionych praktyk na hiszpańskim rynku bitumu w zakresie, w jakim ów szereg porozumień i uzgodnionych praktyk obejmuje, po pierwsze, system nadzoru nad wykonywaniem porozumień w sprawie podziału rynku i klientów, a po drugie, mechanizm kompensat mający wyrównywać różnice zaistniałe w porównaniu z porozumieniami w sprawie podziału rynku i klientów.
- 28 W tym celu, jak wynika w szczególności z pkt 215, 292, 293 i 301 zaskarżonego wyroku, Sąd oparł się tylko na dowodach z okresu wystąpienia okoliczności faktycznych, aby uznać, że odpowiedzialność wnoszących odwołanie za system nadzoru i mechanizm rekompensat nie została wykazana. Odmówił on zatem uwzględnienia oświadczenia V.C., dyrektora sprzedaży bitumu w spółce Petrogal Española SA (obecnie Galp Energía España), z dnia 6 grudnia 2007 r., dołączonego do akt sprawy w postępowaniu sądowym przez wnoszące odwołanie, a zatem nieuwzględnionego przez Komisję w spornej decyzji, jako dowodu obciążającego.
- 29 W pkt 611, 625 i 626 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził jednak, zważywszy na to oświadczenie V.C. z dnia 6 grudnia 2007 r., że wnoszące odwołanie wiedziały o uczestnictwie pozostałych członków kartelu w mechanizmie rekompensat, że mogły także przewidzieć uczestnictwo pozostałych członków kartelu w systemie nadzoru i że mogły zatem zostać uznane za odpowiedzialne za dwa składniki naruszenia.
- 30 W świetle powyższego Sąd uznał w pkt 630 zaskarżonego wyroku, że kwota wyjściowa grzywny nie powinna zostać zmieniona, lecz stwierdził w pkt 632 tego wyroku, że niezbędne było zwiększenie poziomu obniżenia grzywny zastosowanego przez Komisję z tytułu okoliczności łagodzących.
- 31 W pkt 635 i 636 wspomnianego wyroku Sąd uwzględnił zatem częściowo zarzut dziewiąty i dokonał dodatkowego obniżenia kwoty grzywny o 4%, uzupełniającego obniżkę o 10% przyznaną już w spornej decyzji.

- 32 Sąd oddalił pozostałe zarzuty stron, w tym zarzuty piąty i szósty, oparte na bezprawności stwierdzenia udziału stron w uzgadnianiu cen oraz czasu trwania tego udziału.
- 33 Kwota grzywny nałożonej na Galp Energía España i na Petróleos de Portugal w art. 2 spornej decyzji zostaje zatem ustalona na 8 277 500 EUR, a kwota grzywny nałożonej na Galp Energia SGPS w art. 2 wspomnianej decyzji zostaje ustalona na 6 149 000 EUR.

Żądania stron

- 34 W swoim odwołaniu wnoszące odwołanie zwracają się do Trybunału o:
- tytułem żądania głównego – uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - stwierdzenie nieważności art. 1–3 spornej decyzji w zakresie ich dotyczącym lub obniżenia kwoty nałożonej na nie grzywny;
 - tytułem żądania ewentualnego – uchylenie wyroku i odesłanie sprawy do rozpoznania przez Sąd, oraz
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 35 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania oraz
 - obciążenie wnoszących odwołanie całością kosztów postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 36 Na poparcie odwołania wnoszące je podnoszą trzy zarzuty.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniach prawa dotyczących stwierdzenia udziału wnoszących odwołanie w działaniach polegających na uzgadnianiu cen w okresie 1995–2002 r.

Argumentacja stron

- 37 W zarzucie pierwszym, dzielącym się na trzy części, wnoszące odwołanie twierdzą, że Sąd błędnie zastosował art. 81 ust. 1 WE, przeinaczył dowody i naruszył przepisy proceduralne regulujące ocenę dowodów, a także ogólną zasadę domniemania niewinności gwarantowaną w art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), uznając w pkt 407 i 456 zaskarżonego wyroku, że nie można było uznać, iż Komisja niezgodnie z prawem stwierdziła udział wnoszących odwołanie w uzgadnianiu cen „do 2002 r.”. Ponadto Sąd nie uzasadnił tego stwierdzenia w sposób wymagany prawem.
- 38 W części pierwszej zarzutu wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że nie uwzględnił on w pkt 370–408 zaskarżonego wyroku – by stwierdzić, iż Komisja wykazała udział wnoszących odwołanie w działaniach polegających na uzgadnianiu cen w latach 1995–2002 – dwóch dowodów odciążających, a mianowicie faktu, że ani wniosek grupy BP o złagodzenie sankcji, ani przedstawione przez BP dokumenty z czasu powstania okoliczności faktycznych nie wskazywały, że wnoszące odwołanie uczestniczyły w działaniach polegających na uzgadnianiu cen.

- 39 W części drugiej zarzutu wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że nie stwierdził on, iż w spornej decyzji nie zawarto żadnego dowodu co do początkowej daty podnoszonego udziału wnoszących odwołanie w działaniach polegających na uzgadnianiu cen.
- 40 Wnoszące odwołanie twierdzą w tym względzie, że oświadczenia grup Repsol i PROAS w ramach programu łagodzenia sankcji nie wskazują żadnego konkretnego faktu, w tym dat, spotkań, połączeń telefonicznych lub podwyższania cen, i że oświadczenia te nie są wystarczająco precyzyjne i spójne, by wykazać udział wnoszących odwołanie w działaniach polegających na uzgadnianiu cen od roku 1995 do 2002. W tym względzie podnoszą one także, iż początkowa data podziału rynku nie może być postrzegana jako początkowa data udziału spółki Petrôleos de Portugal w porozumieniach w sprawie cen, ponieważ te dwa porozumienia stanowią, zgodnie ze sporną decyzją, odrębne składniki kartelu.
- 41 W części trzeciej zarzutu wnoszące odwołanie twierdzą, że Sąd orzekł, iż wymiana przesyłanych wewnętrzną pocztą elektroniczną wiadomości spółki Galp Energía España z dnia 18 i 19 października 2000 r., której oceny Sąd dokonał w pkt 387–404 zaskarżonego wyroku, stanowi pochodzący z okresu, kiedy wystąpiły okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, dowód na udział wnoszących odwołanie w uzgadnianiu cen.
- 42 Komisja uważa, że zarzut ten jest niedopuszczalny w całości, a w każdym razie bezzasadny.

Ocena Trybunału

- 43 Na wstępie należy przypomnieć, że – zgodnie z utrwalonym orzecnictwem – z art. 256 TFUE, art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz art. 168 § 1 lit. d) regulaminu postępowania przez Trybunałem wynika, iż odwołanie powinno dokładnie określać kwestionowane części zaskarżonego wyroku oraz argumenty na poparcie żądania jego uchylenia, gdyż inaczej odwołanie lub dany jego zarzut są niedopuszczalne (zob. w szczególności wyrok Telefónica i Telefónica de España/Komisja C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 Nie spełnia więc tych wymogów i winien zostać uznany za niedopuszczalny zarzut odwołania oparty na argumentacji, która nie jest precyzyjna i poparta w stopniu wystarczającym, by pozwolić Trybunałowi na dokonanie należącej do niego kontroli zgodności z prawem (zob. podobnie wyrok Telefónica i Telefónica de España/Komisja, EU:C:2014:2062, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 45 Tymczasem argumenty oparte na naruszeniu art. 81 ust. 1 WE, braku uzasadnienia spornej decyzji, naruszeniu reguł proceduralnych regulujących ocenę dowodów, a także ogólnej zasady domniemania niewinności, podobnie jak twierdzenia dotyczące przeinaczenia dowodów, nie wskazują z wystarczającą dokładnością naruszenia prawa, jakiego miał dopuścić się Sąd, gdyż stanowią one mające ogólny charakter i niepoparte niczym twierdzenia, skutkiem czego powinny zostać odrzucone jako niedopuszczalne.
- 46 W odniesieniu do części pierwszej i trzeciej niniejszego zarzutu w zakresie, w jakim wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi z jednej strony, że nie uwzględnił dwóch dowodów w celu stwierdzenia, iż Komisja wykazała udział wnoszących odwołanie w działaniach polegających na uzgadnianiu cen w latach 1995–2002, a z drugiej strony, że uznał, iż wymiana przesyłanych wewnętrzną pocztą elektroniczną wiadomości wnoszących odwołanie z dnia 18 i 19 października 2000 r. stanowi pochodzący z okresu, kiedy wystąpiły okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, dowód na ich udział w uzgadnianiu cen, wystarczy przypomnieć, że zgodnie z art. 256 ust. 1 akapit drugi TFUE i art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie ogranicza się do kwestii prawnych. Jedynie Sąd jest w konsekwencji właściwy do ustalenia i oceny istotnego stanu faktycznego, jak również przedstawionych mu dowodów. Ocena tych okoliczności i tych dowodów nie stanowi zatem – z wyłączeniem przypadków ich przeinaczenia, co wnoszące odwołanie w niniejszej

sprawie jedynie podniosły w niejasny i niepoparty argumentami sposób – kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału w ramach odwołania (zob. w szczególności podobnie wyrok Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 84).

- 47 W związku z powyższym argumenty te należy odrzucić jako niedopuszczalne.
- 48 W odniesieniu do części drugiej niniejszego zarzutu w zakresie, w jakim wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że nie zauważył, iż sporna decyzja nie zawiera żadnego dowodu co do początku zarzucanego udziału wnoszących odwołanie w działaniach polegających na rozpatrywaniu uzgadnianiu cen, wystarczy podnieść, że wbrew temu, co utrzymują wnoszące odwołanie, argumentacja ta nie została podniesiona przez nie przed Sądem. Jest to zatem nowa argumentacja, co tym samym stanowi o jej niedopuszczalności.
- 49 W związku z powyższym zarzut pierwszy należy odrzucić w całości jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na przekroczeniu rozsądnego terminu do wydania orzeczenia przez Sąd

Argumentacja stron

- 50 Wnoszące odwołanie utrzymują, że Sąd naruszył art. 47 karty i art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”), ze względu na to, że nie wydał orzeczenia w rozsądnym terminie, co zdaniem wnoszących odwołanie uzasadnia uchylenie zaskarżonego wyroku i stwierdzenie nieważności spornej decyzji lub, tytułem ewentualnym, istotne obniżenie kwoty nałożonej na nie grzywny.
- 51 Wnoszące odwołanie wskazują, że ich skarga o stwierdzenie nieważności została złożona w dniu 19 grudnia 2007 r., procedura pisemna została zamknięta w dniu 21 października 2008 r., procedura ustna została otwarta w dniu 12 listopada 2012 r., rozprawa odbyła się w dniu 24 stycznia 2013 r., a wyrok ogłoszono w dniu 16 września 2013 r.
- 52 Jako że postępowanie w całości trwało około pięciu lat i dziewięciu miesięcy (69 miesięcy), z trwającym cztery lata i jeden miesiąc (49 miesięcy) okresem między zamknięciem procedury pisemnej i otwarciem procedury ustnej, wnoszące odwołanie uważają na podstawie kryterium określonego przez Trybunał w wyroku Baustahlgewebe/Komisja (C-185/95 P, EU:C:1998:608), że Sąd nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku wydania orzeczenia w rozsądnym terminie.
- 53 Wnoszące odwołanie podkreślają w tym względzie z jednej strony, że sprawa była znacznie mniej złożona od większości innych wniesionych do Sądu spraw z zakresu ochrony konkurencji i że liczba odwołań była ograniczona, gdyż tylko czterech członków kartelu wniosło odwołanie, a z drugiej strony, iż odpowiedzialność za przewlekłość postępowania przed Sądem nie może w żaden sposób zostać przypisana ich zachowaniu.
- 54 Komisja ze swej strony podnosi, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, w braku wpływu nieprzestrzegania rozsądnego terminu do wydania orzeczenia na wynik sporu, uchylenie zaskarżonego wyroku nie byłoby w stanie zaradzić naruszeniu rozsądnego terminu na wydanie orzeczenia.

Ocena Trybunału

- 55 Należy przypomnieć, że naruszenie przez sąd Unii wynikającego z art. 47 akapit drugi karty obowiązku wydania w rozsądnym terminie orzeczenia w sprawach do niego skierowanych powinno spotkać się z sankcją w postaci skargi o odszkodowanie wniesionej przed Sąd, ponieważ taka skarga stanowi

skuteczny ku temu środek. Żądanie naprawienia szkody spowodowanej nieprzestrzeganiem przez Sąd rozsądnego terminu do wydania orzeczenia nie może być bezpośrednio przedłożone Trybunałowi w ramach odwołania, lecz należy je złożyć do samego Sądu (wyroki: Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 66; ICF/Komisja, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, pkt 57; a także Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 17, 18).

- 56 To zatem Sąd – orzekając w składzie innym niż ten, który rozpoznawał spór zapoczątkowujący postępowanie, którego czas trwania jest krytykowany – jest zgodnie z art. 256 ust. 1 TFUE właściwy, aby wydać rozstrzygnięcie w przedmiocie takiego żądania odszkodowawczego (zob. podobnie wyroki: Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 67; ICF/Komisja, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, pkt 58; a także Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 19).
- 57 Ze względu na powyższe – w przypadku gdy jest oczywiste, bez konieczności przedstawienia przez strony materiału dowodowego, że Sąd dopuścił się wystarczająco istotnego naruszenia ciążącego na nim obowiązku do wydania orzeczenia w rozsądnym terminie – Trybunał może dokonać takiego stwierdzenia (zob. podobnie wyroki: Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 90; ICF/Komisja, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, pkt 59; a także Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 20).
- 58 W niniejszej sprawie tak właśnie jest. Ani charakter, ani złożoność sprawy czy jej kontekst nie mogą tłumaczyć czasu trwania postępowania przed Sądem, a mianowicie niemal pięciu lat i dziewięciu miesięcy, obejmującego w szczególności okres czterech lat i jednego miesiąca, który upłynął bez żadnego pisma procesowego, od zakończenia procedury pisemnej do rozprawy. Z jednej strony bowiem spór rozpatrywany przez Sąd nie przedstawiał szczególnego stopnia złożoności. Z drugiej strony ani z zaskarżonego wyroku, ani z dowodów przedstawionych przez strony nie wynika, że ten okres bezczynności okazał się obiektywnie uzasadniony lub że wnoszące odwołanie do niego się przyczyniły.
- 59 Z rozważań przedstawionych w pkt 55 niniejszego wyroku wynika jednak, że zarzut trzeci należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na fakcie, że Sąd przekroczył przysługujące mu nieograniczone prawo orzekania

Argumentacja stron

- 60 Zarzut drugi wnoszących odwołanie dzieli się na trzy części.
- 61 W części pierwszej tego zarzutu wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd w pkt 625, 626 i 630 zaskarżonego wyroku naruszył prawo, wykraczając poza swoje kompetencje, ponieważ w ramach uwzględniania z urzędu zarzutu uznał wnoszące odwołanie za odpowiedzialne za dwa składniki naruszenia art. 81 ust. 1 WE, mianowicie za znajomość mechanizmu rekompensat i możliwość przewidzenia systemu nadzoru.
- 62 Sąd orzekł także w niniejszej sprawie ultra petita, ponieważ Komisja nie oparła się w spornej decyzji na tych względach, owe względy nie zostały podniesione przez wnoszące odwołanie tytułem zarzutów zmierzających do stwierdzenia nieważności oraz nie były przedmiotem żadnej debaty, z wyjątkiem debaty dotyczącej kwestii dopuszczalności oświadczenia V.C.

- 63 Komisja podnosi natomiast, że Sąd mógł przy orzekaniu w przedmiocie wysokości grzywny uwzględnić fakt, iż wnoszące odwołanie znały mechanizmy nadzoru i rekompensat, ponieważ chodzi tu o okoliczność faktyczną. Komisja uważa, że Sąd mógł uczynić to samo w odniesieniu do oświadczenia V.C., w szczególności ponieważ w pkt 40 wyroku KNP BT/Komisja (C-248/98 P, EU:C:2000:625) Trybunał przyznał Sądowi, podczas dokonywania przezeń oceny proporcjonalności grzywien, możliwość uwzględnienia dodatkowych informacji niewymienionych w decyzji, która to możliwość została przedłożona do jego zbadania, jako informacji wymaganych na podstawie obowiązku uzasadnienia. Wreszcie Komisja uważa, że zarzut ten jest bezskuteczny, ponieważ Sąd obniżył już kwotę grzywny.
- 64 W części drugiej zarzutu drugiego wnoszące odwołanie utrzymują, że Sąd – orzekając w pkt 624 i 625 zaskarżonego wyroku, iż w wykonaniu nieograniczonego prawa orzekania powinien on uwzględnić oświadczenie V.C. w celu wykazania odpowiedzialności wnoszących odwołanie ze względu na ich znajomość mechanizmu rekompensat i możliwość przewidzenia systemu nadzoru – naruszył prawo do rzetelnego procesu, obejmujące zasadę równości broni, prawo do obrony, a zwłaszcza zasadę kontryktoryjności.
- 65 Sąd naruszył te zasady, nie informując dokładnie wnoszących odwołanie przed wydaniem orzeczenia o charakterze i celu tej nowej podstawy, zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 6 EKPC oraz w art. 47 i 48 karty.
- 66 Komisja kwestionuje te argumenty, podkreślając okoliczność, że przedstawione przez V.C. dowody dotyczące wiedzy wnoszących odwołanie o mechanizmach nadzoru i rekompensat zostały przez wnoszące odwołanie wymienione po raz pierwszy. Absurdalne byłoby więc, gdyby wnoszące odwołanie udawały, że nie mogły się zapoznać z tymi dowodami.
- 67 W części trzeciej zarzutu drugiego wnoszące odwołanie utrzymują, że Sąd, przyjmując ich odpowiedzialność z tytułu dwóch składników naruszenia, w pkt 626 zaskarżonego wyroku przeinaczył dowody i naruszył zasadę domniemania niewinności. Stwierdzenie naruszenia opiera się na niepełnym cytacie z oświadczenia V.C., z którego to cytatu jasno wynika, że V.C. nie wiedział nic o charakterze mechanizmu rekompensat będącego przedmiotem spornej decyzji.
- 68 Natomiast według Komisji Sąd nie przeinaczył dowodów zawartych w oświadczeniu V.C.

Ocena Trybunału

- 69 Wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi – w części pierwszej swego zarzutu drugiego w związku z częścią drugą wspomnianego zarzutu – że przekroczył on granice przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, określonego w art. 261 TFUE i art. 31 rozporządzenia nr 1/2003.
- 70 Aby dokonać oceny zasadności części pierwszej tego zarzutu, należy na wstępie zauważyć, że po stwierdzeniu z jednej strony w pkt 265, 266, 270 i 292 zaskarżonego wyroku, iż Komisja nie udowodniła udziału wnoszących odwołanie w rozpatrywanych mechanizmach rekompensat i kontroli, oraz z drugiej strony w pkt 282 tego wyroku, że Komisja nie oparła spornej decyzji na innej podstawie niż udział wnoszących odwołanie w tych dwóch składnikach, by pociągnąć je do odpowiedzialności w tym zakresie, Sąd orzekł w pkt 624–626 i 630 wspomnianego wyroku, że:
- „624[...] zadaniem Sądu w niniejszym przypadku jest uwzględnienie w ramach nieograniczonego prawa orzekania oświadczenia z dnia 6 grudnia 2007 r. V.C.
- 625 [...] z uwagi na to oświadczenie należy stwierdzić, że wnoszące odwołanie wiedziały o udziale pozostałych członków kartelu w mechanizmie rekompensat i że mogły także przewidzieć uczestnictwo pozostałych członków kartelu w systemie nadzoru.

626 Mogą one zatem zostać uznane za odpowiedzialne za dwa składniki naruszenia (wyrok Trybunału Komisja/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, pkt 83).

[...]

630 Ze względu na to, że wnoszące odwołanie mogą zostać uznane za odpowiedzialne za system nadzoru i za mechanizm rekompensat oraz za całość pozostałych noszących znamiona naruszenia zachowań, kwota wyjściowa grzywny nie powinna zostać zmieniona [...]”.

- 71 Należy także przypomnieć, że w ramach systemu kontroli sądowej decyzji Komisji dotyczących postępowań prowadzonych w zastosowaniu art. 101 TFUE i 102 TFUE przeprowadzana jest przewidziana w art. 263 TFUE kontrola zgodności z prawem wydanych przez instytucje aktów, która w zastosowaniu art. 261 TFUE i na żądanie skarżących może zostać uzupełniona wykonaniem przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania w odniesieniu do kar nałożonych w tej dziedzinie przez Komisję (wyrok Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 42).
- 72 W tym względzie, jak Trybunał wyjaśnił już wielokrotnie, zakresem kontroli zgodności z prawem przewidzianej w art. 263 TFUE objęta jest całość elementów wydanych przez Komisję decyzji dotyczących postępowań prowadzonych w zastosowaniu art. 101 TFUE i 102 TFUE, których pogłębioną pod względem prawnym i faktycznym kontrolę w świetle przedstawionych przez skarżące w pierwszej instancji zarzutów zapewnia Sąd (zob. podobnie wyroki: KME Germany i in./Komisja, C-272/09 P, EU:C:2011:810, pkt 102, 109; Chalkor/Komisja, C-386/10 P, EU:C:2011:815, pkt 62, 82; a także Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 56, 59), i biorąc pod uwagę cały materiał dowodowy przedłożony przez skarżące, niezależnie od tego, czy jest on wcześniejszy lub późniejszy od wydanej decyzji, czy został wcześniej przedstawiony w postępowaniu administracyjnym lub po raz pierwszy w ramach rozpatrywanej przez Sąd skargi w zakresie, w jakim dowody te są istotne dla kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji (zob. podobnie wyrok Knauf Gips/Komisja, C-407/08 P, EU:C:2010:389, pkt 87–92).
- 73 Należy jednak przypomnieć, że sądy Unii nie mogą w ramach kontroli zgodności z prawem, o której mowa w art. 263 TFUE, zastąpić własnym uzasadnieniem uzasadnienia sporządzonego przez autora rozpatrywanego aktu (zob. podobnie wyrok Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 89 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 74 Ponadto art. 261 TFUE stanowi, że „[r]ozporządzenia uchwalone wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, i przez Radę, na mocy postanowień traktatów, mogą przyznać Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do kar przewidzianych w tych rozporządzeniach”. Korzystając z możliwości przewidzianej w tym postanowieniu, prawodawca Unii stwierdził w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, że „Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczoną jurysdykcję do rozpatrywania odwołań od decyzji, w których Komisja nałożyła grzywnę lub okresową karę pieniężną [i że] Trybunał Sprawiedliwości może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną”.
- 75 W ten sposób sąd Unii, w przypadku gdy wykonuje on nieograniczone prawo orzekania przewidziane we wspomnianych art. 261 TFUE i art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, ma prawo, poza przeprowadzaniem zwykłej kontroli zgodności kary z prawem, zastąpić własną oceną – w celu określenia kwoty tej kary – ocenę Komisji, autora aktu, w którym kwota ta została pierwotnie ustalona (zob. podobnie wyrok Groupe Danone/Komisja, C-3/06 P, EU:C:2007:88, pkt 61).
- 76 Natomiast zakres tego nieograniczonego prawa orzekania jest ściśle ograniczony, w odróżnieniu od kontroli zgodności z prawem przewidzianej w art. 263 TFUE, do ustalania kwoty grzywny (zob. podobnie w szczególności wyroki: Groupe Danone/Komisja, C-3/06 P, EU:C:2007:88, pkt 62; Alliance

One International/Komisja, C-679/11 P, EU:C:2013:606, pkt 105; Komisja/Siemens Österreich i in., od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, pkt 126; a także wyrok Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 45).

- 77 Z powyższego wynika, że nieograniczone prawo orzekania, z którego korzysta Sąd na podstawie art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, dotyczy tylko dokonania przez Sąd oceny nałożonej przez Komisję grzywny, z wyjątkiem wszelkich zmian okoliczności stanowiących naruszenie stwierdzone zgodnie z prawem przez Komisję w decyzji rozpatrywanej przez Sąd.
- 78 Tymczasem w niniejszej sprawie, jak zauważono w pkt 70 niniejszego wyroku, mimo że Sąd stwierdził, iż Komisja nie wykazała, że wnoszące odwołanie brały udział w mechanizmie rekompensat oraz w systemie nadzoru i że sporna decyzja nie była uzasadniona żadną inną przyczyną niż udział wnoszących odwołanie w tych dwóch składnikach naruszenia, Sąd w ramach nieograniczonego prawa orzekania w pkt 625, 626 i 630 zaskarżonego wyroku stwierdził, że wnoszące odwołanie wiedziały o udziale pozostałych członków kartelu w mechanizmie rekompensat, ale także – iż mogły przewidzieć udział tych członków w systemie nadzoru. W związku z tym Sąd uznał z jednej strony, że wnoszące odwołanie mogły zostać uznane za odpowiedzialne na podstawie art. 101 TFUE, a z drugiej strony, że okoliczność tę należało uwzględnić przy ustalaniu kwoty grzywny.
- 79 W ten sposób Sąd naruszył prawo.
- 80 Ponieważ część pierwsza zarzutu drugiego jest zasadna, należy zatem ją uwzględnić.
- 81 W związku z powyższym należy uchylić zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim Sąd ustalił w nim w pkt 3 sentencji nową kwotę nałożonych na wnoszące odwołanie grzywien, uwzględniając stwierdzenie – dokonane nieprawidłowo przez Sąd na podstawie nieograniczonego prawa orzekania w pkt 625, 626 i 630 tego wyroku, zgodnie z którym to ustaleniem wnoszące odwołanie wiedziały o udziale pozostałych członków kartelu w mechanizmie rekompensat – że mogły one także przewidzieć udział pozostałych członków kartelu w systemie nadzoru, a zatem – iż mogły zostać uznane za odpowiedzialne za to naruszenie.
- 82 W związku z powyższym nie ma potrzeby orzekania w przedmiocie pozostałych kwestii części drugiej i części trzeciej zarzutu drugiego.

W przedmiocie skargi wniesionej do Sądu

- 83 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy zdanie drugie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Trybunał w przypadku uchylenia zaskarżonego wyroku może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 84 Tak właśnie jest w niniejszej sprawie, ponieważ Trybunał dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do wydania orzeczenia w sprawie.
- 85 W tym celu należy zauważyć, że ostatecznie wykazano, w świetle pkt 1 sentencji spornej decyzji częściowo uchylonego w zaskarżonym wyroku i zważywszy na odrzucenie zarzutu pierwszego niniejszego odwołania w pkt 49 niniejszego wyroku, iż wnoszące odwołanie należy uznać za odpowiedzialne za udział – w okresie od 31 stycznia 1995 r. do 1 października 2002 r. w odniesieniu do spółek GALP Energía España oraz Petróleos de Portugal i w okresie od 22 kwietnia 1999 r. do 1 października 2002 r. w odniesieniu do spółki GALP Energía SGPS – w szeregu porozumień i uzgodnionych praktyk we wprowadzaniu do obrotu bitumu penetrującego, obejmujących całe terytorium hiszpańskie (z wyjątkiem Wysp Kanaryjskich) i polegających na porozumieniach w sprawie podziału rynku oraz na uzgadnianiu cen.

- 86 Dokonane przez Sąd stwierdzenie braku dowodu udziału wnoszących odwołanie w mechanizmie rekompensat oraz w systemie nadzoru nie może bowiem skutkować zgodnie z art. 264 akapit pierwszy TFUE stwierdzeniem nieważności spornej decyzji w całości, ponieważ informacje te były pomocniczymi składnikami rozpatrywanego naruszenia. Okoliczność, że Komisja nie przedstawiła dowodu takiego udziału wnoszących odwołanie, nie zmienia bowiem istoty spornej decyzji w zakresie, w jakim na stwierdzone przez Komisję jednolite i ciągłe naruszenie składają się, jak wynika to z pkt 12 i 13 niniejszego wyroku, zasadniczo dwa główne zespoły naruszeń, a mianowicie podział rynku i uzgadnianie cen (zob. podobnie wyrok Komisja/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, pkt 36–38).
- 87 W związku z powyższym należy zatem, na podstawie prawa nieograniczonego orzekania przyznanego Trybunałowi na podstawie art. 261 TFUE i art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, wydać orzeczenie w przedmiocie kwoty grzywny podlegającej nałożeniu na wnoszące odwołanie (wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 73 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 88 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał, wydając orzeczenie ostateczne w sprawie, na podstawie art. 61 akapit pierwszy zdanie pierwsze swego statutu ma prawo w ramach wykonywania swojego prawa nieograniczonego orzekania zastąpić ocenę Komisji swoją oceną i w konsekwencji uchylić, zmniejszyć lub zwiększyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną (zob. w szczególności wyrok KME Germany i in./Komisja, C-389/10 P, EU:C:2011:810, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 89 Aby określić kwotę nałożonej grzywny, Trybunał musi dokonać oceny okoliczności danej sprawy i rodzaju rozpatrywanego naruszenia (wyrok Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisja, 322/81, EU:C:1983:313, pkt 111).
- 90 Zadanie to oznacza, na podstawie art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, uwzględnienie w odniesieniu do każdego ukaranego przedsiębiorstwa wagi rozpatrywanego naruszenia i czasu jego trwania, z poszanowaniem zasad w szczególności uzasadnienia, proporcjonalności, indywidualizacji kar i równego traktowania (zob. podobnie wyroki: Komisja i in./Siemens Österreich i in., od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, pkt 53, 56; Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 75; a także Komisja/Parker-Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, pkt 77), bez związania Trybunału wskazówkami określonymi przez Komisję w jej wytycznych (zob. analogicznie wyrok Włochy/Komisja, C-310/99, EU:C:2002:143, pkt 52), mimo że sądy Unii mogą kierować się tymi wskazówkami w ramach wykonywania przysługującego im nieograniczonego prawa orzekania (zob. podobnie wyrok Komisja/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 91 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że wnoszące odwołanie uczestniczyły na terytorium hiszpańskim w jednolitym i ciągłym naruszeniu polegającym zasadniczo na porozumieniach w sprawie podziału rynku oraz na uzgadnianiu cen, które to naruszenie jest bardzo poważne z uwagi na jego charakter (zob. podobnie wyrok Versalis/Komisja, C-511/11 P, EU:C:2013:386, pkt 83), w dłuższym czasie siedmiu lat i ośmiu miesięcy w odniesieniu do spółek GALP Energía España oraz Petróleos de Portugal i trzech lat i pięciu miesięcy w odniesieniu do spółki GALP Energía SGPS.
- 92 Należy także uwzględnić okoliczność, że jeśli chodzi o indywidualną sytuację wnoszących odwołanie, posiadały one, jak wynika z pkt 514 spornej decyzji, udziały w rynku wynoszące 4,54%, co pozwala stwierdzić, podobnie jak uczynił to Sąd w pkt 631 zaskarżonego wyroku, iż ze względu na ich wielkość nie były one w stanie spowodować – w wyniku ich noszących znamiona naruszenia zachowań – poważnych szkód w zakresie konkurencji. Co więcej, Komisja słusznie podniosła w pkt 566 i 567 spornej decyzji, że wnoszące odwołanie uczestniczyły w naruszeniu w bardziej ograniczony sposób w porównaniu do pozostałych przedsiębiorstw.

- 93 W celu ustalenia kwoty grzywny, którą należy nałożyć na wnoszące odwołanie, Trybunał zamierza zastosować dokonane przez Komisję i przez Sąd oceny co do kwoty podstawowej grzywny oraz do obniżki o 10% tej kwoty, wynikającej z ograniczonego udziału wnoszących odwołanie w spornym naruszeniu. Dodatkowe obniżenie o 10% kwoty podstawowej powinno jednak zostać zastosowane, ponieważ obniżka ta uzupełnia obniżkę o 10% przyznaną już w spornej decyzji ze względu na brak wykazania przez Komisję udziału wnoszących odwołanie w mechanizmie rekompensat oraz w systemie nadzoru.
- 94 W tych okolicznościach i w świetle wszystkich powyższych okoliczności faktycznych niniejszej sprawy (zob. wyrok *Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 78 i przytoczone tam orzecznictwo) kwotę nałożonej solidarnie na GALP Energía España i Petróleos de Portugal grzywny ustala się na 7,7 mln EUR, z czego GALP Energía SGPS ma zapłacić solidarnie do kwoty 5,72 mln EUR.

W przedmiocie kosztów

- 95 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne lub jest zasadne i Trybunał wydaje orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, rozstrzyga on również o kosztach.
- 96 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Artykuł 138 § 3 wspomnianego regulaminu ponadto przewiduje, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron każda z nich pokrywa własne koszty. Jednakże, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Trybunał może orzec, że jedna ze stron pokrywa, oprócz własnych kosztów, część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.
- 97 W tym względzie należy orzec w świetle okoliczności niniejszej sprawy, że wnoszące odwołanie pokrywają dwie trzecie kosztów poniesionych przez Komisję oraz własne koszty poniesione w ramach odwołania i że Komisja pokrywa jedną trzecią własnych kosztów i kosztów poniesionych przez wnoszące odwołanie w obu postępowaniach. Ponadto, biorąc pod uwagę zarzuty podniesione przez wnoszące odwołanie przed Sądem, z których to zarzutów część została ostatecznie oddalona, każda ze stron pokrywa własne koszty postępowania w pierwszej instancji.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 16 września 2013 r., *Galp Energia España i in./Komisja* (T-462/07, EU:T:2013:459), zostaje uchylony w zakresie, w jakim Sąd ustalił w nim w pkt 3 sentencji nową kwotę nałożonych na GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA grzywien, uwzględniając stwierdzenie, dokonane nieprawidłowo przez Sąd na podstawie nieograniczonego prawa orzekania w uzasadnieniu tego wyroku, zgodnie z którym GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA wiedziały o udziale pozostałych członków kartelu w mechanizmie rekompensat, że mogły one także przewidzieć udział pozostałych członków kartelu w systemie nadzoru, a zatem iż mogły one zostać uznane za odpowiedzialne za to naruszenie.
- 2) W pozostałym zakresie odwołanie zostaje oddalone.
- 3) Kwotę grzywny nałożonej solidarnie na GALP Energía España SA i na Petróleos de Portugal SA w art. 2 decyzji Komisji C(2007) 4441 wersja ostateczna z dnia 3 października 2007 r. w sprawie postępowania na podstawie art. 81 WE [sprawa COMP/38.710 – Bitum (Hiszpania)] ustala się na 7,7 mln EUR, z czego GALP Energía SGPS ma zapłacić solidarnie do kwoty 5,72 mln EUR.

- 4) **GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA pokrywają dwie trzecie kosztów poniesionych przez Komisję Europejską oraz dwie trzecie własnych kosztów poniesionych w ramach odwołania, a także własne koszty postępowania w pierwszej instancji.**
- 5) **Komisja Europejska pokrywa jedną trzecią własnych kosztów i jedną trzecią kosztów poniesionych przez GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA w postępowaniu odwoławczym oraz własne koszty postępowania w pierwszej instancji.**

Podpisy